BREV TILL VÄNKRETSEN APRIL 2017 (1)

Många av oss har en känslomässig förståelse om att produktionen av livsmedel måste vara i enlighet med de ekologiska principerna. Då forskning presenteras i media som säger något annat, skapas en osäkerhet. Ofta så har den forskningen varit på en utvald del av livsmedelskedjan och inte med ett ekologiskt helhetstänkande. En viktig uppgift för det Biodynamiska forskningsinstitutet är nu att nå ut med våra forskningsresultat som bygger på information som är en delar ur ett större sammanhang. Den biodynamiska odlingsmetoden är ett odlingssystem som ingår i en helhet och som förutom att följa de ekologiska principerna, till och med förbättrar tillståndet i miljön genom att stärka och bygga upp odlingsjordens bördighet. I all forskning som vi utför så bär vi med oss den tanken, då vi gör detaljstudier inom utvalda områden, men de ingår alltid i ett större helhetsperspektiv.

Utmaningarna är nu stora, att kunna försörja allt fler människor med närande och hälsosamma livsmedel, som är producerade med hänsyn till miljö, klimat och en långsiktig hushållning med jordens resurser. Vi står inför ett vägval där ansvaret för framtiden är vårt. Forskningen behövs än mer för att utveckla arbetet vidare. När det hävdas att vi inte kan försörja jordens befolkning om vi inte använder konstgödsel, så beaktar man inte de negativa konsekvenser som detta medför, såsom utarmade jordar, monokulturer som minskar den biologiska mångfalden, energibehovet vid framställning av kväve och spridningen av kadmium vilket åtföljer fosforgödseln.

Vi har nu erhållit flera forskningsanslag som gör det möjligt att förverkliga delar av vårt forskningsprogram, för att kunna arbeta vidare med de övergripande miljöfrågorna vad gäller hav och klimat, samt även de som berör de biodynamiska frågorna angående jordens bördighet, livsmedlens kvalitet och användandet av de specifikt biodynamiska medlen för detta. Biodynamisk odling är inte en färdig metod utan grundar sig på en ur antroposofin växande insikt om hur vi bör bruka och vårda vår jord med dess levande varelser, för jordens och människan vidare utveckling. Arbetet bedrivs i en nära samverkan mellan teoretisk forskning och arbete i praktiken.

I detta brev till Er i vänkretsen, så kan ni läsa om de delar som just nu utgör en stor del av SBFI´s helhet, nämligen våra medarbetare. I nästa brev så kommer stiftelsens styrelse att presenteras.

Nu har datum för årets fältvandringar fastställts, se nedan.

En debattartikel skriven av Artur Granstedt följer med detta brev. Artikeln publicerades i Göteborgsposten den 27 februari i år, med anledning av regeringens nya livsmedelsstrategi. Artur Granstedt skriver om att en renodlad **produktionsstrategi** för jordbruket, inte kan leda till att uppfylla våra svenska miljömål.

Artur Granstedt, agronomie doktor och docent i ekologiskt lantbruk vid Sveriges Lantbruksuniversitet och även vid Helsingfors universitet i Finland där Artur också var forskningsprofessor i ekologiskt lantbruk under flera år. Artur fick den första statliga tjänsten som statskonsulent i ekologiskt lantbruk vid Sveriges Lantbruksuniversitet redan 1987 och har utbildat många av de rådgivare och forskare som nu är verksamma inom området. Artur är forskningsledare, koordinator och initiativtagare till det mesta av institutets verksamhet genom åren båda i Sverige och inom Östersjöregionen (BERAS 2003-2006 och 2010-2014). I skrivande stund är han i Skåne, Önnestad för att hämta in jordprover för slututvärdering av ett långligande försök där fem olika odlingssystem har jämförts vad gäller markens långsiktiga bördighetsegenskaper och kvaliteten på livsmedlen. Som docent kan han också arbeta som handledare för doktorander.

Eva Johansson gick biodynamiska linjen på 1980-talet och har läst en magisterutbildning på Stockholms universitet i naturgeografi.
-Jag har haft en liten gård på Gotland och en större plantskola i Canada där odlade vi hundratusentals Carex och andra våtmarksväxter för restaurering av våtmarker. Jag var med i ett projekt (http://kootenaynativeplants.ca/camas/) där vi inventerade och informerade om en vild lilja – camas.

Jag bor i Hölö och har en stor tomt - än så länge bara gräs och några fruktträd och bärbuskar men det ska bli en ordentlig trädgård med grönsaker och många biväxter. Nu jobbar jag på Biodynamiska Forskningsinstitutet och ser fram emot spännande projekt tillsammans med intressanta kollegor.

Eva arbetar med att skriva ansökningar för nya projekt och så är det hon som svarar på mailen på vår: info@sbfi.se -mailadress.

+

Annika Luthi uppdaterar sbfi's hemsida och har en fil. mag. i biologisk geovetenskap, förutom självlärd erfarenhet med hemsidor.

Magnus Granstedt är ekonom och vår redovisningsansvarige som i samverkan med VD, sköter bokföring, bokslut samt våra löpande ekonomiärenden såsom löner och räkningar mm.

Maria Misha har en master i Kulturgeografi inom programmet Globalisering, miljö och social förändring vid Stockholms universitet. -Jag jobbade i projektet BERAS Implementation 2010–2013 och arbetar nu både för BERAS International och SBFI. På SBFI jobbar jag i uppföljningsprojektet av BERAS med särskilt fokus på Polen. Vi följer dels upp hur jordbruket belastar Östersjön jämfört med för tio år sedan. Dels gör vi en studie kring hinder och möjligheter för ekologiskt kretsloppsjordbruk i Polen genom intervjuer med lantbrukare, lantbruksrådgivare, forskare, representanter för NGO:er och beslutsfattare. Projektet pågår under ett år och ska avslutas i juni. Det finansieras av Axel och Margaret Ax:son Johnsons stiftelse. Det kommer att bli en populärvetenskaplig bok, på engelska samt en rapport till finansiären.

Marika Lundgren har en kandidatexamen i miljövetenskap och ett flertal fristående kurser inom ämnet. Jag har arbetat för SBFI både på laboratoriet, bland annat med undersökningar av odlingsjordens humusinnehåll och med att analysera resultat av våra undersökningar och att sammanställa dem i rapportform. Inom försöken med jordbruk för en bördig jord undersöker vi hur användande av flytgödsel påverkar markens bördighetsegenskaper i jämförelse med komposterad gödsel. I ett annat försök undersöker vi vilken inverkan biokol har på den markbiologiska aktiviteten, på skördens kvalitet och kvantitet. Jag arbetar i ett projekt på deltid, fram till november.

Olle Skoglund är civilekonom, kompletterat med ledarskap inom idéburen verksamhet. -Jag är VD för SBFI. Uppgiften är att skapa förutsättningar för institutet för fortsatt forskning kring biodynamisk odling och att göra institutet till ett betydande alternativ till mer konventionell forskning.

Per Henriksen är kemi ingenjör och har jobbat i många år med analysarbete och ansvarar för skötseln av institutets fältförsök.
-Just nu försöker jag att komma in i en analysmetod - CO_2 respiration, som skall göra det möjligt att jämföra den biologiska aktiviteten i jord från olika behandlingar. I dessa jämförande försök med olika typer av stallgödsel och biodynamiska preparat ingår även att jämföra olika veteprover med hjälp av kopparkristallisationsmetoden som är en bildskapande metod utvecklad för att studera de formbildande krafterna i det levande, Annars tar jag jordprov, gödslar och tar prov i försöken. Att mäta upp och markera försöken med pinnar ingår också i mina uppgifter.

Sheshti Johansson har en Teknologie Licentiat från Sveriges Lantbruksuniversitet i Lantbrukets Energi och System, samt en Civilingenjörsutbildning i Energisystem vid Uppsala Universitet. På SBFI jobbar hon med ett uppföljningsprojekt till BERAS med särskilt fokus på Polen

Sofi Gerber är etnolog och doktorerade 2011 på en avhandling om Tysklands återförening. Min forskarutbildning gjorde jag vid Södertörns högskola på Baltic and East European Graduate School.

På Biodynamiska forskningsinstitutet har jag tidigare arbetat som internationell sekreterare inom EU-projektet BERAS Implementation. Just nu arbetar jag med att koordinera lärlingsprogrammet BINGN, som utbildar biodynamiska lantbrukare i Norden. Det är ett treårigt utbildningsprogram som varvar praktiskt arbete på gårdar runt om i Norden med seminarier bestående av föreläsningar, studiebesök och praktiska/konstnärliga övningar. För mer information se: www.bingn.org. Och, så är jag i färd med att planera nya forskningsprojekt om framtidens jordbruk och matförsörjning.

Tord Ranheim -I samband med mitt examensarbete i miljövetenskap på Göteborgs Universitet 2015 tog jag kontakt med Artur Granstedt och Jostein Hertwig på SBFI för att fråga om de hade några intressanta projekt jag kunde medverka i. De nappade, och jag skrev sedan min kandidatuppsats om daggmaskförekomst som indikator för markbiologisk aktivitet i långliggande fältförsök i Skåne, där fem olika odlingsformer jämförs över tid.

Just nu jobbar jag på distans från Melbourne, Australien. Det fungerar fint med regelbundna skypemöten med Artur, och jag har precis sammanställt och skickat några grafer från Nibbleförsöken där vi gör fortsatta studier av olika gödslingsformers påverkan på jord och skörd. En sak som talar till Australiens fördel är att det här finns daggmaskar som kan bli 3 meter långa (Megascolides australis). Jag kommer inte hem igen förrän jag sett en!

Samarbeten finns även med forskare på hushållningssällskapet i Örebro, Norsök Norge Stockholm Resilience Centre, Stockholms Universitet samt KTH samt det biodynamiska forskningsinstitutet i Darmstadt i Tyskland (Institut für biologisch-dynamische Forschung) samt det ledande internationella forskningsinstitet för ekologiskt lantbruk som är lokaliserat i Schweiz: Forshungsinstitut für Biologische Lantwirtschaft (FiBL) med vilka just nu månatliga möten hålles med forskare vad gäller utvärdering av långliggande jämförande odlingssystemförsök.

ÅRETS FÄLTVANDRINGAR

— Jorden, maten, havet och klimatet Torsdagen den 4 maj kl: 18.00.

— Jorden och maten Torsdagen den 8 juni kl: 18.00.

— Jorden och havet Torsdagen den 13 juli kl: 18.00 (Obs en vecka senare i denna månad).

— Jorden och klimatet Torsdagen den 3 augusti kl: 18.00 på Ullberga, Nyköping (start från Järna kl 17).

Rundvandringarna pågår i ca 2 timmar med presentation av: Ekologiskt kretsloppsjordbruk och Biodynamisk odling i praktiken, Vandringarna startar vid Robygge (Kulturcentrum, Ytterjärna). Alla intresserade, odlare, konsumenter och kollegor önskas varmt välkomna! Artur Granstedt och medarbetare på Biodynamiska Forskningsinstitutet.

Kontakt: Håll er informerade via vår hemsida före respektive fältvandring www.sbfi.se. För mer information: 0708 67 67 63 eller skicka ett mejl till info@sbfi.se.

VÄNKRETSEN

Fältvandringarna är kostnadsfria, men genom att gå med i vår vänkrets och betala 400:- om året så bidrar du till vårt fortsatta arbete med att utveckla alternativ till det konventionella jordbruket, sprida information till allmänhet, politiker och andra berörda aktörer samt anordna utbildningar och för en fortsatt forskning och rådgivning. Som medlem i vår vänkrets får du ett nyhetsbrev fyra gånger om året. Inbetalning sker till PG 13 01 05-0 eller BG 543-4816 med angivande av namn och adress (samt ev. e-post) och vad inbetalningen avser.

Eller mejla oss för att gå med i vänkretsen info@sbfi.se eller skicka ett brev till: Stiftelsen Biodynamiska forskningsinstitutet, Skillebyholm 7, 153 91 Järna

Ett nytt tillskott kring biodynamisk odling

Vända sin jord, en bok av Margit Melin. Marika Lundgren har läst boken

ISBN 978-91-6392919-9

På en liten gård i Södermanland lever Harald och Sonja Speer sedan 1970-talet. Den här boken är en berättelse om deras idoga arbete och en tillvaro utanför stressen; om enkelhet, sammanhang och närhet till det viktigaste, jorden och varandra. Efter att ha läst boken känns det som att jag varit på besök hos Sonja och Harald på deras gård. Berättarstilen har en enkel lätthet som gör det lätt att leva sig in i deras arbete, livsstil och livshållning. Boken är inlevelsefull, med många vackra bilder och har faktainformationen inbäddad i texten på ett sätt som ger mig en känsla för helheten, gårdsorganismen och årsloppet. För den redan kunnige inom trädgårdsodling är den en resa i igenkänning då man får följa Sonja och Haralds arbete på gården under året.

Margit Melin är journalist och trädgårdsmästare. Boken Vända sin jord skrev hon då hon praktiserade på gården år 2014. Boken finns att köpa från biodynamiska föreningens kansli för 280 kr plus porto 36:-. Maila till: kontoret@biodynamisk.se

Regeringen gasar på - missar de stora miljömålen

Debatt Regeringens livsmedelsstrategi är för mycket av renodlad produktionsstrategi och gör att viktiga miljömål inte kommer att nås. Handlingsplanen saknar också de åtgärder som krävs för att den ökning av ekologisk odling som trots allt finns med i planen verkligen ska kunna ske, skriver jordbruksexpert Artur Granstedt.

Göteborgs Posten 05:00 - 27 feb, 2017

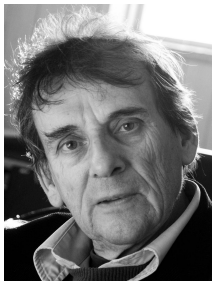

Artur Granstedt, docent i ekologiskt lantbruk och koordinator för Östersjöprojektet BERAS

Livsmedelsstrategin har till allra största del betoning på ökad svensk produktion, konkurrenskraft, export och lönsamhet. I slutet av syftesformuleringen står också att ”relevanta miljömål” samtidigt ska nås. Men det är inte mycket i handlingsplanen som talar för att så kommer att ske.

Vi behöver exempelvis minska matens klimatpåverkan med cirka 80–90 procent för att nå klimatmålen, men i regeringens handlingsplan finns i praktiken ingen minskning. Upp emot 55 procent av vår mats klimatpåverkan skulle vi kunna få bort genom att ställa om till ett jordbruk som baseras på kretslopp av lokala, förnyelsebara resurser. Men kretsloppsbaserat jordbruk nämns inte med ett ord i handlingsplanen. Inte heller den minskning av köttkonsumtionen som en hel forskarvärld anser är viktig nämns med ett ord. I stället pratar man om ökad nötköttsproduktion, visserligen mer betesorienterad, men ändå en ökning.

ANNONS

Kör vidare och gasar på

På det stora hela handlar strategin om att köra vidare och gasa på i jordbruket och livsmedelsproduktionen ännu mer enligt den gamla vanliga konventionella linjen. Av allt att döma är det Miljöpartiet som ändå har fått med inriktningsmålet att till år 2030 ska 30 procent av odlingsmarken vara ekologisk och att 60 procent av den offentliga konsumtionen ska vara ekologisk. Dessa fördubblingar från dagens nivåer kan låta mycket. Men när det gäller ekologisk odlingsareal innebär det, enligt Ekologiska Lantbrukarna, en långsammare ökningstakt än vi hade mellan år 2005 och 2015. Beträffande målet 60 procent ekologiskt i offentlig konsumtion är en av de främsta kommunerna, Södertälje kommun, nästan uppe på den nivån redan i dag.

Saknar avgörande åtgärder

Men det stora felet med regeringens angivna ekomål är att handlingsplanen saknar de åtgärder som ska ta oss dit, och vidare. Regeringen verkar ha uppfattningen att det räcker med efterfrågeökningen från konsumenter och offentlig upphandling. Men så är det inte. Det behövs en rad åtgärder som hjälper jordbrukarna att ställa om till ekologiskt. Man måste tillföra resurser för detta och man måste vara beredda att betala för de miljövinster som uppstår. Det behövs också ordentlig satsning på utbildning i ekolantbruk och även mer ekoforskning.

En effektiv åtgärd vore också att återinföra den skatt på konstgödsel som vi haft tidigare och att lägga den på en tillräckligt hög nivå så att fler lantbrukare väljer att använda stallgödsel i stället, i naturliga kretslopp.

Kretsloppet har brutits

Ett grundläggande problem och systemfel i dagens svenska lantbruk är nämligen att växtodling och djurhållning har separerats och att kretsloppen av växtnäringsämnen via stallgödsel därmed har brutits. Det har lett till ökad användning av klimatpåverkande konstgödsel och ett överskott av närsalter som läcker ut i bland annat Östersjön.

I dag ser vi en ökande koncentration till allt färre och allt mer storskaliga och specialiserade djurgårdar respektive växtodlingsgårdar utan naturliga kretslopp. Antalet mjölkgårdar har minskat med drygt 75 procent (från 18 000 till 4 000) och antalet svingårdar med 90 procent (från 10 000 till 1 000) de senaste 20 åren samtidigt som produktionen varit densamma och vår köttkonsumtion ökat till dagens rekordhöga nivå. Regeringens livsmedelsstrategi kommer att förstärka den utvecklingen.

En motsvarande utveckling mot mer koncentration och mindre kretslopp finns tyvärr också inom delar av det ekologiska lantbruket, även om man här inte använder konstgödsel. Här skulle man behöva skärpa reglerna för vad som ska kalls ekologiskt, med större krav på kretslopp, markvårdande växtföljder och vallodling. Regering och riksdag kan också besluta om kretsloppsvillkor som ska uppfyllas för att få EU-arealbidrag för ekologisk odling.

Vältrar över vår klimatbelastning

Regeringens livsmedelsstrategi handlar mycket om att öka svensk livsmedelsproduktion och att öka vårt lands självförsörjningsgrad, vilket i sig är bra. Men mycket av det man kallar för svensk produktion baseras i dag till betydande del på importerade resurser som konstgödsel och fodermedel. Det innebär bland annat att vi vältrar över vår klimatbelastning på andra länder.

Men om vi baserar vårt lantbruk mer på kretslopp av egna förnyelsebara resurser ökar vi vår försörjningsgrad på riktigt. Samtidigt minskar vi också vår egentliga klimatpåverkan, förbättrar våra odlingsjordar, ökar den biologiska mångfalden, minskar giftspridning och räddar Östersjön. Detta bör vara centralt i en långsiktig livsmedelsstrategi. Men det här missar man i hög grad med den strategi regeringen har i dag.

Artur Granstedt

docent i ekologiskt lantbruk och koordinator för Östersjöprojektet BERAS

https://www.gp.se/nyheter/debatt/regeringen-gasar-p%C3%A5-missar-de-stora-milj%C3%B6m%C3%A5len-1.4172141